

**Krajské kolo Dejepisnej olympiády pre ZŠ a 8-ročné gymnáziá
7. ročník, školský rok 2014/15
Testové úlohy pre kategóriu D (8. ročník ZŠ a 3. ročník OG)**

Poznámka: otázky monotematickej časti sú označené *

1.* Slovensko prišlo v rokoch 1938 – 39 o veľkú časť svojho územia.

- a) Vymenujte tri štáty, ktoré v tomto období zabrali časti územia Slovenska.
- b) Okrem toho si jeden štát vynútil právo na ochranné pásmo na území Slovenska. Uveďte, ktorý štát to bol a v ktorej časti Slovenska sa toto pásmo nachádzalo.

2.* Dňa 13. marca 1939 mal Jozef Tiso veľmi zaujímavý program v zahraničí. Odpovedzte na nasledujúce otázky.

- a) Do ktorého hlavného mesta vycestoval?
- b) S ktorým vtedajším najvyšším politikom tam rokoval?
- c) Na čom sa tam dohodli?

3.* Počas krátkého vojenského konfliktu v roku 1939 došlo aj k nasadeniu bombardovacieho letectva proti cieľom na Slovensku. Bomby dopadli aj na jedno mesto na východe Slovenska, kde okrem materiálnych škôd spôsobili aj viacero civilných obetí na životoch. Uveďte, ktoré mesto bolo cieľom tohto útoku a ktorý štát takto zaútočil na Slovensko.

4.* Uveďte, ktoré osobnosti slovenského politického života v rokoch 1939 – 45 sa skrývajú pod uvedenými charakteristikami.

- a) V rokoch 1939 – 40 bol ministrom zahraničia a vnútra.
- b) V rokoch 1939 – 45 pôsobil ako veľvyslanec vo Vatikáne.
- c) Bol predsedom slovenského parlamentu.
- d) Bol predsedom vlády a neskôr aj ministrom zahraničia.
- e) Bol ministrom vnútra a súčasne aj veliteľom HG.

5.* Spomedzi uvedených názvov vyberte **šest'** žúp, ktoré vznikli na Slovensku v roku 1940.

*Bratislavská, Trnavská, Nitrianska, Trenčianska, Považská, Tatranská, Šarišsko-zemplínska,
Prešovská, Pohronská, Zvolenská*

6.* Jedným z významných vojenských veliteľov, ktorí sa zapojili do západného odboja bol aj istý pôvodne podplukovník (na fotke). Po úteku na západ sa zapojil do odboja a stal sa dokonca veliteľom 312. československej stíhacej perute britskej RAF.

- a) Uveďte, ako sa tento veliteľ volal.
- b) Akú najvyššiu vojenskú funkciu zastával na Slovensku do svojho úteku?

7.* Prečítajte si úryvok z prejavu slovenského politika z roku 1942 obhajujúceho postup vlády a odpovedzte na nasledujúce otázky.

Vraj či je to kresťanské, čo sa robí so Židmi. Je to ľudské?.. Ja sa pýtam, je to kresťanské, keď sa národ chce zbaviť svojho večného nepriateľa?

- a) Čo sa robilo so Židmi na Slovensku od marca do októbra 1942?
- b) Ako označujeme cudzím slovom nenávisť voči Židom?

8.* Ako súvisí pomenovanie obce Gabčíkovo s udalosťami v rokoch 1939 – 45?

9.* Na Slovensku sa počas 2. svetovej vojny vyrábali aj vojenské lietadlá pre nemeckú Luftwaffe.

- a) Aký typ lietadla sa u nás vyrábalo (pomôžte si aj priloženou fotografiou)?
- b) Uveďte, v ktorých dvoch mestách na Považí bola sústredená vojenská výroba.

10.* Koľkých prezidentov mal slovenský vojnový štát počas svojej existencie? Uveďte jeho/ich meno/mená.

11.* Kto to boli „ziskožravci“?

- a) rozhadzovační boháči
- b) vojnoví zbohatlíci
- c) odborári, ktorí svojimi akciami znižovali zisk firmám

12.* V roku 1939 došlo k premenovaniu dnešnej Univerzity Komenského v Bratislave. Ako sa po novom nazývala? Kto sa stal rektorom takto premenovanej univerzity?

13.* Bol známym spevákom i hercom a preslávil sa pesničkami ako *Ja som optimista*, *Prečo sa máme rozísť* či *Nerob si starosti, Miško*. Napíšte celé meno tohto umelca. Pomôžte si pritom iniciálami jeho mena – FKV.

14.* Slovenskí vojaci sa zapojili do bojov proti Sovietskemu zväzu, kde pôsobili viaceré slovenské divízie. Spomedzi uvedených možností vyberte **dve** správne pomenovania týchto divízií.

Rýchla, Stíhacia, Pancierovaná, Zaisťovacia, Zabezpečovacia, Tylová

15.* Najvyšším orgánom odboja na Slovensku bola ilegálna SNR. Odpovedzte na súvisiace otázky.

- a) Čo znamená skratka SNR?
- b) Čo bolo cieľom SNR okrem boja proti nedemokratickému režimu na Slovensku?

16.* V apríli 1944 sa dvom väzňom zo Slovenska podarilo utiecť z nemeckého koncentračného tábora na území Poľska. Ich priezviská tvorili skratku W & V.

- a) Uveďte, ako sa títo väzni volali (stačia priezviská) a akej národnosti boli.
- b) Z ktorého koncentračného tábora sa im podarilo ujsť?

17.* Uvedené osobnosti protifašistického odboja na Slovensku rozdeľte podľa toho, či patrili k demokratickému alebo komunistickému odboju.

Ján Ursíny, Karol Šmidke, Laco Novomeský, Jozef Lettrich, Gustáv Husák, Vavro Šrobár

18.* Ako znelo heslo, ktoré odštartovalo Slovenské národné povstanie?

19. Vysvetlite, čo označuje pojem „termidor“ a v ktorej krajiny sa vo svojej dobe používal.

20. Zorad'te uvedené názvy štátov a štátnych útvarov v správnom poradí od najstaršieho po najmladší.

Nemecký spolok, Prusko, Nemecko, Svätá ríša rímska národa nemeckého

21. V 19. storočí existovalo v Európe viacero cisárstiev. V odpoved'ovom hárku vymenujte, v ktorých štátoch vládli cisári (cári) v uvedených rokoch.

22. V prvej polovici 19. storočia sa objavili dva nové umelecké štýly. Odpovedzte na nasledujúce otázky.

- a) O ktoré dva umelecké štýly išlo?
- b) Umením ktorého staršieho obdobia boli inšpirované oba tieto štýly?
- c) Ktorý zo spomínaných štýlov reprezentuje stavba na fotografii?

23. V rokoch 1848 – 49 sa Európou prehnala vlna revolúcií. Uveďte štyri krajiny či geografické oblasti, v ktorých došlo k najvýznamnejším revolúciám.

24. K uvedeným dielam doplňte ich autorov.

- a) O literárnej vzájomnosti medzi kmeňmi a nárečiami slovanskými
- b) Jazykovedno-kritická rozprava o slovenských písmenách
- c) Slovanské starožitnosti
- d) René mládenca príhody a skúsenosti
- e) Zelinkár

25. Prečítajte si výrok Ľudovíta Štúra a odpovedzte na nasledujúce otázky.

Každý národ má svoj čas pod Božím slnkom, a lipa kvitne, až dub už dávno odkvitol.

- a) Ktorý národ mal na mysli pod „lipou“?
- b) Ktorý národ mal na mysli pod „dubom“?
- c) Ktorému národu predpovedá svetlú budúcnosť?

26. V roku 1861 prijali predstavitelia slovenského národného hnutia politický program s viacerými požiadavkami.

- a) Ako sa nazýval tento politický program?
- b) Ako sa nazývalo v tomto programe požadované autonómne slovenské územie?

27. Ktoré tri ministerstvá boli spoločné v Rakúsko-uhorskej monarchii po vyrovnaní v roku 1867?

28. Hlasisti boli

- a) členovia hnutia požadujúceho slobodu slova a zrušenie cenzúry
- b) členovia hnutia podporujúceho spoluprácu Slovákov a Čechov
- c) propagátori nového vynálezu - rozhlasu

29. Poľská vedkyňa Mária Curie - Skłodovská (na fotografii) získala za svoj život hneď dvakrát najznámejšie ocenenie za prínos k vede, ktoré vedcovi môže byť udelené.

- a) Napíšte názov tohto ocenenia.
- b) Za objavy v ktorých dvoch vedách získala toto ocenenie?

